

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ,

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਆਦਿ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਅਪੀਲੈਂਟਸ

ਬਨਾਮ

ਜ਼ਾਤੀ ਰਾਮ, ਆਦਿ, - ਮੁਦਈ~ ਜਵਾਬਦਾਰ

195

1949 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 638

Sept. 16 th.

ਤਿਆਗ—ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ—ਕੀ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ—ਜੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ—ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ— ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ—ਦੀ ਲੋੜਾਂ।

ਮੰਨਿਆ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਖੋਜ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ।
ਰਿਕਾਰਡ.

(DI.LR 1945 Lah. 434 (FB)

(2) ਏਆਈਆਰ 1950 ਈਪੀ 79

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਕਟ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। -

ਸ਼੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ; ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ. ਕਰਨਾਲ, ਮਿਤੀ 14 ਮਈ 1949; ਸ਼੍ਰੀ ਈ ਐੱਫ ਬਾਰਲੋ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕੈਥਲ, ਮਿਤੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਏ. ਆਰ. ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਰਾਜੇਂਦਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਡੀਐਨ ਅਗਰਵਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. 1947 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 126 \$* ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜੋ ਨੁਕਤੇ ਉਠੇ ਉਹ ਸਨ: -

■ (1) ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(2) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ?

ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗੁਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਲਟਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ- ਟੇਕ ਚੰਦ ਆਦਿ ਦੰਤ ਇਸ ਬਨਾਮ ਦੀ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ।
Court.

ਜਤੀ ਰਾਮ ਆਦਿ।

ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਰਾਮ ਕਪੂਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜੇ . ਸੈਣ ਡਿਠਾ ਬਨਾਮ ਘੁਲਾ ਵਿੱਚ-
ਮਨੁੱਖ (1), ਸਟੋਗਡਨ, ਜੇ., ਨੇ 'ਤਿਆਗ' ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ: -

"ਇਸ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ."

ਸੈਨ ਡਿਠਾ ਵਿਚ। v. ਗੁਲਾਮਨ (1) ਸਟੋਗਡਨ, ਜੇ., ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਸਤੂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਇਰਾਦਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਛੱਡਣ ਦੀ ਕੋਈ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਹੱਕ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਸਨ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਖੋਜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੂਰ ਇਲਾਹੀ ਮਕਬੂਲ ਇਲਾਹੀ ਬਨਾਮ ਆਰ, ਜੇ ਵੁੱਡ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (2) ਨੂੰ ਦੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਰਾਮ ਕਪੂਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕੇ। ਸਬੂਤ,

ਰਿਕਾਰਡ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿਆਗ ਦੁਆਰਾ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲੁਪਤ ਹੋਣਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਰਾਮ ਕਪੂਰ ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥ ਜਾਂ ਦਰਜ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

(1) 85 ਆਰ.ਆਰ. 1892

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ., 1928 ਲੈਬ. 924

ਟੇਕ ਚੰਦ ਆਦਿ ਨੇ ਨੁਸਖੇ ਰਾਹੀਂ ਸੂਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਜਹਾ ਰਾਮ ਆਦਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਨ।

- -----ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਰਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਕਟ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1949 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 638 ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ